

CONVENȚIE

între România și Republica Macedonia privind asistența juridică în materie civilă

România și Republica Macedonia, denumite în continuare “Părți Contractante”, în dorința de a perfecționa cooperarea lor în domeniul asistenței juridice în materie civilă, au hotărât să încheie prezenta Convenție.

În acest scop au convenit cele ce urmează:

CAPITOLUL I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1

Definirea unor termeni

1. În sensul prezentei Convenții:

a) prin “cauze civile” se înțeleg cauzele de drept civil, drept al familiei, drept comercial, dreptul muncii și contencios administrativ;

b) prin “instituții judiciare” se înțeleg instanțele judecătorești, parchetele, birourile notariale și alte organe competente în cauze civile.

2. Cetățeni ai unei Părți Contractante sunt persoanele care au cetățenia acestei Părți Contractante în conformitate cu legile sale.

3. Dispozițiile prezentei Convenții referitoare la cetățenii Părților Contractante se aplică, în mod corespunzător, și persoanelor juridice înființate în conformitate cu legile Părții Contractante pe teritoriul căreia își au sediul.

Articolul 2

Ocrotirea juridică

1. Cetățenii unei Părți Contractante se bucură pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, în ce privește drepturile lor personale și patrimoniale, de aceeași ocrotire juridică ca și cetățenii proprii.

2. Cetățenii unei Părți Contractante au dreptul să se adreseze liber și nestânjenit instituțiilor judiciare ale celeilalte Părți Contractante în competența căroră intră cauzele civile, pot să-și susțină interesele în fața acestora, să facă cereri și să introducă acțiuni în aceleași condiții ca și cetățenii acesteia.

Articolul 3

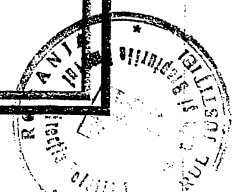
Acordarea asistenței juridice

Părțile Contractante își acordă, reciproc, la cerere, asistență juridică în cauzele civile, în condițiile prevăzute de prezenta Convenție.

Articolul 4

Obiectul asistenței juridice

Asistența juridică în materie civilă cuprinde îndeplinirea unor activități procesuale cum sunt: întocmirea, transmiterea și înmânarea de acte judiciare și extrajudiciare, audierea părților, martorilor, experților și altor persoane, efectuarea de expertize, cercetări la fața locului și constatări ale unor stări de fapt, precum și alte activități procesuale legate de administrarea probelor, aplicarea unor măsuri de asigurare sau de conservare, verificări de înscrisuri, obținerea de copii sau fotocopii ori extrase de pe documente.

Articolul 5

Modul de comunicare

În aplicarea dispozițiilor prezentei Convenții, instituțiile judiciare ale celor două Părți Contractante comunică între ele prin intermediul ministerelor de justiție ale României și Republicii Macedonia.

Articolul 6

Limba folosită

1. În aplicarea dispozițiilor prezentei Convenții, ministerele de justiție ale celor două Părți Contractante folosesc în relațiile dintre ele limbile română și macedoneană.

2. Cererile de asistență juridică și actele anexate se redactează în limba Părții Contractante solicitante și vor fi însoțite de traduceri certificate în limba Părții Contractante solicitate.

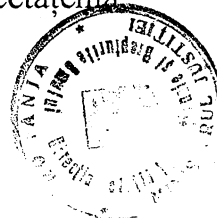
3. Înscrisurile întocmite în îndeplinirea cererilor de asistență juridică se transmit în limba Părții Contractante solicitate.

Articolul 7

Cererea de asistență juridică

1. Cererea de asistență juridică va cuprinde următoarele date:

- a) denumirea instituției judiciare solicitante;
- b) denumirea instituției judiciare solicitate;
- c) indicarea cauzei în care se solicită asistență juridică;
- d) numele și prenumele părților, calitatea procesuală, cetățenia

domiciliul sau reședința acestora, iar în cazul persoanelor juridice, denumirea și sediul lor;

e) numele, prenumele și adresa reprezentanților părților, atunci când este cazul;

f) obiectul cererii și datele necesare pentru îndeplinirea ei;

g) menționarea actelor anexate la cerere.

2. La cererea de asistență juridică privind înmânarea de acte vor fi indicate adresa destinatarului și felul actelor ce urmează a fi înmânate. La comisiile rogatorii, vor fi menționate împrejurările în legătură cu care urmează să se administreze probe și, dacă este cazul, întrebările care trebuie puse persoanelor ce urmează a fi audiate.

3. Cererea de asistență juridică și actele anexate vor purta stampila oficială a instituției judiciare solicitante.

Articolul 8

Modul de rezolvare a cererii

1. În îndeplinirea cererii de asistență juridică, instituția judiciară solicitată aplică legea statului său. Instituția judiciară solicitată poate să aplice, la cererea instituției judiciare solicitante, o procedură specială, în măsura în care aceasta nu contravine legii statului său.

2. Dacă instituția judiciară solicitată nu este competentă să îndeplinească cererea, ea o va trimite, din oficiu, instituției competente, încunoștințând totodată despre aceasta Partea Contractantă solicitantă.

3. În cazul administrării de probe, la cererea instituției judiciare solicitante, instituția judiciară solicitată va comunica acesteia, în timp util, locul și data îndeplinirii unor astfel de cereri, în scopul ca partea interesată să fie în măsură să asiste.

4. Dacă adresa persoanei la care se referă cererea de asistență juridică nu este cunoscută sau dacă adresa indicată s-a dovedit a fi greșită, instituția judiciară solicitată ia măsurile corespunzătoare în scopul stabilirii adresei. În cazul în care stabilirea adresei nu este posibilă, instituția judiciară solicitată anunță despre aceasta instituția judiciară solicitantă.

5. După îndeplinirea cererii, instituția judiciară solicitată transmite instituției judiciare solicitante actele întocmite. În cazul în care asistența juridică nu a putut fi acordată, instituția judiciară solicitată va restitui actele instituției judiciare solicitante, comunicându-i totodată împrejurările care au împiedicat-o să îndeplinească cererea.

Articolul 9

Dovada de înmânare a actelor

1. Dovada de înmânare a actelor se întocmește în conformitate cu reglementările privind înmânarea, în vigoare pe teritoriul Părții Contractante solicitate. În orice caz, ea trebuie să cuprindă semnătura destinatarului, ștampila instituției judiciare și semnătura persoanei împuternicite să înmâneze actele, modalitatea de înmânare, locul și data înmânării.

2. Dovada de înmânare este transmisă, de îndată, Părții Contractante solicitante. Dacă înmânarea nu este posibilă, Partea Contractantă solicitantă va fi informată asupra motivelor.

Articolul 10

Atribuțiile misiunilor diplomatice și oficiilor consulare

Fiecare Parte Contractantă poate să transmită sau să înmâneze acte judiciare și extrajudiciare și să ia mărturii cetățenilor proprii, care se

află pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, prin intermediul misiunilor diplomatice sau oficiilor consulare, cu condiția să nu se aplice nici o măsură de constrângere.

Articolul 11

Informații privind legislația

Părțile Contractante se vor informa reciproc, la cerere, asupra legislației în vigoare ori care a fost în vigoare în statele lor, precum și asupra aplicării acesteia în practica judiciară.

Articolul 12

Cheltuieli legate de acordarea asistenței juridice

1. Fiecare Parte Contractantă suportă toate cheltuielile ocazionate de acordarea asistenței juridice pe teritoriul ei, inclusiv cheltuielile legate de administrarea probelor.

2. Instituția judiciară solicitată comunică instituției judiciare solicitante cuantumul cheltuielilor făcute. Dacă instituția judiciară solicitantă percepe aceste cheltuieli de la persoana obligată să le plătească, sumele încasate rămân în sarcina Părții Contractante a cărei instituție le-a perceput.

Articolul 13

Refuzul asistenței juridice

1. Partea Contractantă solicitată poate refuza acordarea asistenței juridice dacă se consideră că prin îndeplinirea cererii s-ar putea aduce atingere ordinii sale de drept.

2. Partea Contractantă solicitată va comunica Părții Contractante solicitante motivele refuzului asistenței juridice.

Articolul 14

Protecția martorilor și experților

1. Martorul sau expertul, oricare ar fi cetățenia sa, care, în urma unei citații, se prezintă în fața instituției judiciare a celeilalte Părți Contractante, nu poate fi nici urmărit, nici deținut, nici supus vreunei alte limitări a libertății sale individuale pe teritoriul acesteia, pentru fapte sau condamnări anterioare trecerii frontierei Părții Contractante solicitante.

2. Imunitatea prevăzută la paragraful 1 încetează dacă martorul sau expertul nu părăsește teritoriul Părții Contractante solicitante în termen de 15 zile de la data când instituția judiciară care l-a citat îi face cunoscut că prezența lui nu mai este necesară sau revine ulterior. În acest termen nu se include timpul în care martorul sau expertul nu a putut părăsi teritoriul acestei Părți Contractante din motive independente de voința sa.

3. Citația emisă de instituția judiciară a unei Părți Contractante, pentru un martor sau expert care domiciliază pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, nu va conține nici o mențiune referitoare la sancțiuni posibile pentru caz de neprezentare.

Articolul 15

Restituirea cheltuielilor pentru martori și experți

1. Cheltuielile de călătorie și de întreținere, precum și compensarea veniturilor nerealizate, legate de deplasarea pentru depunerea mărturiei sau efectuarea expertizei, vor fi suportate de Partea Contractantă solicitantă. Expertul are dreptul și la onorariul de expert.

2. Despre aceste drepturi ale martorului sau expertului se va face mențiune în citație. La cererea martorului sau expertului, Partea Contractantă solicitantă va plăti în avans, parțial sau integral, cheltuielile menționate.

Articolul 16

Audierea ca martori a persoanelor arestate

1. În cazul în care este necesar ca o persoană, care se află arestată pe teritoriul unei Părți Contractante, să fie audiată ca martor de către o instituție judiciară a celeilalte Părți Contractante, autoritățile prevăzute la articolul 5 din prezenta Convenție pot conveni ca această persoană să fie transferată pe teritoriul Părții Contractante solicitante, cu condiția de a fi menținută în stare de arest și de a fi înapoiată în cel mai scurt timp posibil după audiere. În caz de realizare a acordului, se va conveni asupra datei și locului predării și reprimirii persoanei arestate.

2. Transferul va putea fi refuzat:

- a) dacă persoana arestată nu consimte;
- b) dacă prezența persoanei este necesară într-o procedură penală în curs pe teritoriul Părții Contractante solicitate;
- c) dacă transferul este susceptibil de a prelungi detenția acesteia;
- d) dacă alte considerații justificate se opun la transferul persoanei pe teritoriul Părții Contractante solicitante.

Articolul 17

Cautio judicatum solvi

Cetățenii uneia din Părțile Contractante, care se adresează instanțelor judecătorești ale celeilalte Părți Contractante în calitate de reclamânți sau intervenienți, nu pot fi obligați să depună garanții procesuale pentru motivul că sunt străini și nu au domiciliul în acel stat.

Articolul 18

Reducerea și scutirea de cheltuieli de procedură

1. Cetățenii uneia dintre Părțile Contractante beneficiază pe teritoriul celeilalte Părți Contractante de reducere sau scutire de cheltuieli de procedură, precum și de asistență judiciară gratuită, în aceleași condiții ca cetățenii proprii.

2. Înlesnirile prevăzute la paragraful 1, acordate de o instituție judiciară a uneia dintre Părțile Contractante într-o anumită cauză, se aplică tuturor actelor de procedură în acea cauză, inclusiv actelor de executare.

Articolul 19

Condițiile obținerii înlesnirilor

1. Când cetățenii unei Părți Contractante depun cerere pentru acordarea înlesnirilor prevăzute la articolul 18 din prezenta Convenție, odată cu aceasta vor prezenta și un certificat cu privire la situația materială și personală, întocmit potrivit reglementărilor legale ale fiecărei Părți Contractante.

2. Dacă solicitantul nu are domiciliul sau reședința pe teritoriul nici uneia dintre Părțile Contractante, certificatul prevăzut la paragraful 1 poate fi eliberat de misiunea diplomatică sau oficiul consular al statului al cărui cetățean este.

Articolul 20

Solicitarea înlesnirilor

1. Cetățenii uneia dintre Părțile Contractante, care doresc sa solicite unei instituții judiciare a celeilalte Părți Contractante înlesnirile prevăzute la articolul 18 din prezenta Convenție, pot face cerere în acest sens

la instituția judiciară competentă de la domiciliul sau reședința lor.

2. Instituția judiciară care, potrivit paragrafului 1, a primit cererea, o va transmite, împreună cu certificatul și eventualele anexe, instituției judiciare competente a celeilalte Părți Contractante.

3. Instituția judiciară competentă a hotărî asupra cererii pentru acordarea înlesnirilor prevăzute la articolul 18 din prezenta Convenție, în limitele competenței sale, își păstrează dreptul de a controla certificatele și informațiile care i-au fost furnizate și, pentru a se edifica pe deplin, poate solicita informații suplimentare.

Articolul 21

Valabilitatea actelor

1. Actele în formă legală, întocmite sau certificate de o instanță sau de altă autoritate competentă a uneia dintre Părțile Contractante, care poartă semnătura și sigiliul acesteia, nu trebuie să poarte o altă semnătură și certificare pentru a fi utilizate pe teritoriul celeilalte Părți Contractante.

2. Dispozițiile paragrafului 1 se referă și la extrasele și copiile de pe actele certificate de o instanță sau altă autoritate competentă.

3. Actele oficiale întocmite pe teritoriul uneia dintre Părțile Contractante au, pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, aceeași forță probantă ca și actele de același fel ale acestei Părți.

4. Orice persoană sau autoritate interesată a uneia dintre Părțile Contractante poate solicita, în caz de dubiu, verificarea autenticității actului de către autoritatea celeilalte Părți Contractante.

Articolul 22

Transmiterea actelor de stare civilă

1. Părțile Contractante își transmit, la cerere, gratuit, înscrisuri și hotărâri judecătorești definitive privind statutul personal al cetățenilor celeilalte Părți Contractante.

2. Transmiterea actelor menționate la paragraful 1 se face prin intermediul ministerelor de justiție.

CAPITOLUL II

Recunoașterea și executarea hotărârilor

Articolul 23

Obiectul recunoașterii și executării

1. Părțile Contractante recunosc și execută pe teritoriul lor, în condițiile prezentei Convenții, hotărârile pronunțate pe teritoriul celeilalte Părți Contractante.

2. În sensul paragrafului 1, prin hotărâri se înțelege:

- a) hotărârile în cauzele civile, patrimoniale și nepatrimoniale, pronunțate de instanțe judecătorești sau de alte instituții competente;
- b) tranzacțiile judiciare;
- c) hotărârile judecătorești pronunțate în cauzele penale, cu privire la obligația de reparație pentru daunele civile cauzate;

d) hotărârile arbitrale.

3. În sensul prezentei Convenții, termenul de hotărâre include și tranzacțiile notariale.

Articolul 24

Condițiile recunoașterii și executării hotărârilor

Hotărârile menționate la articolul 23 se recunosc și se execută, dacă:

(1) sunt definitive și executorii potrivit legii Părții Contractante pe teritoriul căreia au fost pronunțate;

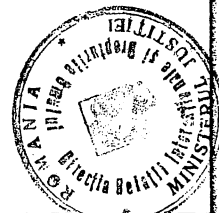
(2) nu a fost încălcată competența exclusivă a instituției judiciare a Părții Contractante pe teritoriul căreia urmează a avea loc recunoașterea sau executarea;

(3) persoanei obligate prin hotărâre, care nu a participat la proces, i s-au înmănat citația și actul de sesizare a instanței în timp util și în conformitate cu legea Părții Contractante pe teritoriul căreia a fost pronunțată hotărârea, iar în cazul în care persoana nu avea capacitate de exercițiu, i s-a dat posibilitatea de a fi reprezentată în proces;

(4) între aceleași părți, cu privire la același obiect și pentru aceeași cauză, nu s-a pronunțat în prealabil o hotărâre ori nu se află în curs de judecată o acțiune intentată anterior pe teritoriul Părții Contractante unde urmează să se recunoască ori să se încuviințeze executarea hotărârii;

(5) în cazurile în care trebuia aplicată legea celeilalte Părți Contractate, din hotărârea pronunțată rezultă că această lege a fost aplicată; totuși recunoașterea nu poate fi refuzată numai pentru singurul motiv că instanța care a pronunțat hotărârea a aplicat o altă lege, afară numai dacă procesul privește starea și capacitatea unei persoane, iar soluția adoptată diferă de cea la care s-ar fi ajuns potrivit legii aplicabile;

(6) prin recunoașterea sau încuviințarea executării hotărârii nu se aduce atingere ordinii de drept a Părții Contractante pe teritoriul căreia

urmează să se recunoască ori să se încuviințeze executarea hotărârii.

Articolul 25

Cererea pentru recunoașterea și încuviințarea executării

1. Persoana care solicită recunoașterea și încuviințarea executării unei hotărâri poate depune cererea la instanța competentă a Părții Contractante pe teritoriul căreia urmează să se recunoască și să se încuviințeze executarea acesteia sau la instanța Părții Contractante care a pronunțat hotărârea. În acest din urmă caz, transmiterea cererii la instanța competentă să recunoască și să încuviințeze executarea hotărârii se va realiza în conformitate cu dispozițiile articolului 5 din prezenta Convenție.

2. La cerere vor fi anexate:

- a) textul complet al hotărârii, precum și o adeverință că este definitivă și executorie, dacă aceasta nu rezultă expres din hotărâre;
- b) actele originale sau copii certificate ale acestora din care să rezulte că persoanei obligate prin hotărâre, care nu a luat parte la proces, i s-a înmănat, la timp și în forma cuvenită, citația și cererea de chemare în judecată;
- c) traducerile certificate ale cererii și ale actelor menționate la lit. a) și b).

3. Odată cu cererea de încuviințare a executării, poate fi făcută și cererea de executare.

Articolul 26

Procedura recunoașterii și executării

1. Procedura recunoașterii și executării unei hotărâri se efectuează potrivit legii Părții Contractante pe teritoriul căreia urmează să aibă loc recunoașterea și executarea.

2. Cererea de recunoaștere și executare poate fi făcută de orice persoană care are un interes legal pentru o asemenea recunoaștere și executare.

Articolul 27

Efectele recunoașterii și executării

Hotărârile definitive, odată recunoscute sau admise a fi executate, vor avea aceleași efecte ca și cele pronunțate de instanțele judecătorești sau alte instituții competente ale Părții Contractante solicitate.

Articolul 28

Transmiterea de obiecte sau sume de bani

Transmiterea de obiecte sau sume de bani către un creditor care are domiciliul pe teritoriul celeilalte Părți Contractante se va face în conformitate cu reglementările legale ale Părții Contractante care execută hotărârea privind transmiterea obiectelor și transferul sumelor de bani.

Articolul 29

Cheltuielile privind recunoașterea și executarea hotărârilor

1. Stabilirea și încasarea cheltuielilor legate de încuviințarea executării și executarea silită propriu-zisă se dispun de către instanța solicitată potrivit legii statului ei. În aceste cheltuieli se includ și cele referitoare la traducerea și certificarea actelor.

2. Partea care a beneficiat, în fața instanței care a pronunțat hotărârea, de înlesnirile prevăzute la articolul 18 paragraful 1 din prezenta Convenție, va beneficia de aceleași înlesniri și în cadrul procedurii de încuviințare a executării și de executare propriu-zisă, desfășurate pe teritoriul celeilalte Părți Contractante.

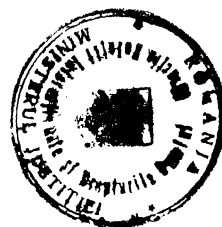
Articolul 30

Executarea hotărârilor privind cheltuielile de judecată

1. Dacă una din părțile în proces, scutită de garanții procesuale conform articolului 17 din prezenta Convenție, a fost obligată printr-o hotărâre definitivă să plătească celeilalte părți cheltuieli de judecată, instanța competentă de pe teritoriul celeilalte Părți Contractante va încuviința, la cerere, gratuit, executarea acestor cheltuieli.

2. La cererea de încuviințare a executării se anexează o copie certificată de pe hotărâre, o adeverință din care să rezulte că hotărârea este definitivă și executorie, precum și traducerile certificate ale acestor acte.

3. Cheltuielile ocazionate de eliberarea adeverințelor, precum și de traducerea sau certificarea actelor prevăzute la paragraful 2 sunt considerate cheltuieli de judecată.

4. Instanța încuviințează, fără citarea părților, executarea hotărârii, limitându-se numai la verificarea împrejurării dacă hotărârea este definitivă și executorie. Totodată, instanța va încuviința și executarea cheltuielilor prevăzute la paragraful 3, astfel cum acestea au fost stabilite de instituția judiciară competentă a Părții Contractante pe teritoriul căreia au fost ocazionate.

Articolul 31

Recunoașterea și executarea hotărârilor arbitrale

Cele două Părți Contractante recunosc și execută hotărârile arbitrale date pe teritoriul celeilalte Părți Contractante, conformându-se pentru aceasta prevederilor Convenției asupra recunoașterii și executării hotărârilor arbitrale străine, încheiată la New York la 10 iunie 1958.

CAPITOLUL III

Dispoziții finale

Articolul 32

Raporturile cu alte tratate și acorduri internaționale

Prezenta Convenție nu aduce atingere obligațiilor ce decurg din convențiile multilaterale la care ambele state sunt parte.

Articolul 33

Soluționarea diferendelor

Orice diferend rezultat din aplicarea prezentei Convenții se va soluționa pe cale diplomatică.

Articolul 34

Ratificarea și intrarea în vigoare a Convenției

1. Prezenta Convenție va fi supusă ratificării potrivit legislației fiecărei Părți Contractante.

2. Prezenta Convenție va intra în vigoare în a 30-a zi după primirea ultimei notificări, pe cale diplomatică, prin care se confirmă că sunt îndeplinite condițiile prevăzute la paragraful 1.

Articolul 35

Valabilitatea Convenției

Prezenta Convenție se încheie pe o durată nedeterminată.

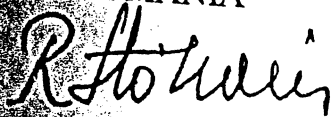
Fiecare Parte Contractantă poate denunța această Convenție printr-o notificare scrisă, transmisă pe cale diplomatică. Denunțarea va produce efecte după o perioadă de 6 luni de la data primirii notificării.

Încheiată la București, la 12 noiembrie 2003, în două exemplare originale, fiecare în limbile română, macedoneană și franceză, toate textele fiind egal autentice.

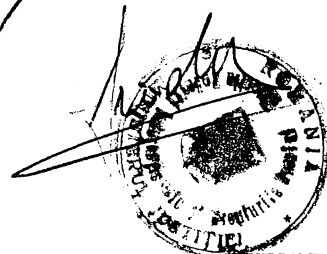
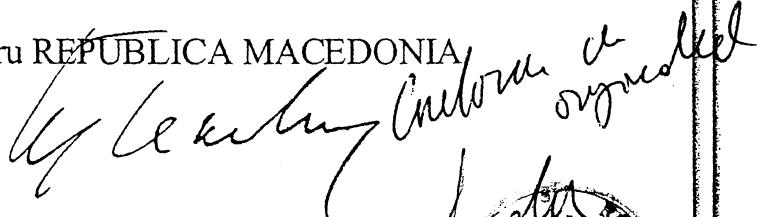
În caz de diferență de interpretare, va prevala textul în limba franceză.

Drept pentru care, împuterniciții celor două Părți Contractante au semnat prezenta Convenție și au aplicat sigiliile lor.

pentru ROMÂNIA

pentru REPUBLICA MACEDONIA

CONVENTION

entre la Roumanie et la République de la Macédoine relative à l'entraide juridique en matière civile

La Roumanie et la République de la Macédoine, par la suite, dénommées "Parties Contractantes", dans le désir de perfectionner leur coopération dans le domaine de l'entraide juridique en matière civile, ont décidé de conclure la présente Convention.

Dans ce but, elles sont convenues de ce qui suit:

CHAPITRE I

DISPOSITIONS GENERALES

Article 1

Définition des termes

1. Dans le sens de la présente Convention:

a) par "affaires civiles" on entend les affaires de droit civil, de droit de la famille, de droit commercial, de droit du travail et de contentieux administratif;

b) par "institutions judiciaires" on entend les autorités judiciaires, les parquets, les bureaux des notaires et les autres organes compétents pour les affaires civiles.

2. Les citoyens d'une Partie Contractante sont les personnes qui ont la citoyenneté de cette Partie Contractante conformément à ses lois.

3. Les dispositions de la présente Convention relatives aux citoyens des Parties Contractantes s'appliquent, adéquatement, aussi aux personnes morales constituées conformément aux lois de la Partie Contractante sur le territoire de laquelle elles siègent.

Article 2

Protection juridique

1. Les citoyens d'une Partie Contractante jouissent sur le territoire de l'autre Partie Contractante, en ce qui concerne leurs droits personnels et patrimoniaux, de la même protection juridique que leurs propres citoyens.

2. Les citoyens d'une Partie Contractante ont le droit de s'adresser librement et sans contrainte aux institutions judiciaires compétentes pour des affaires civiles de l'autre Partie Contractante, sont en état de soutenir leurs propres intérêts devant elles, faire des demandes et introduire des actions dans les mêmes conditions que leurs propres citoyens.

Article 3

Octroi de l'entraide juridique

Les Parties Contractantes octroient réciproquement, sur demande, l'entraide juridique dans les affaires civiles, dans les conditions prévues par la présente Convention.

Article 4

L'objet de l'entraide juridique

L'entraide juridique en matière civile comprend la réalisation de certaines activités procesuelles, à savoir: rédaction, transmission et remise des actes judiciaires et extrajudiciaires; audition des parties, des témoins, des experts et d'autres personnes; expertises; recherches sur lieu et constatations des états de fait, ainsi qu'autres activités procesuelles qui concernent l'administration des preuves; la prise des mesures conservatoires; vérifications de documents, obtention de copies, de photocopies ou d'extraits des documents.

Article 5

Voie de communication

Pour l'application des dispositions de la présente Convention, les institutions judiciaires des deux Parties Contractantes communiquent entre elles par l'intermédiaire des ministères de la justice de la Roumanie et de la République Macédoine.

Article 6

Langue à employer

1. Pour l'application des dispositions de la présente Convention, les ministères de la justice des deux Parties Contractantes utilisent dans leurs relations les langues roumaine et macédonienne.

2. Les demandes d'entraide juridique et les documents annexés sont rédigés dans la langue de la Partie Contractante requérante et seront accompagnés par les traductions certifiées dans la langue de la Partie Contractante requise.

3. Les documents rédigés pour l'exécution des demandes d'entraide juridique sont transmis dans la langue de la Partie Contractante requise.

Article 7

Demande d'entraide juridique

1. La demande d'entraide juridique contiendra les données ci -
dessous:

a) dénomination de l'institution judiciaire requérante;

- b) dénomination de l'institution judiciaire requise;
- c) indication de l'affaire dans laquelle on demande l'entraide juridique ;
- d) nom et prénom des parties, leur qualité dans le procès, citoyenneté, leurs domicile ou résidence, et dans le cas des personnes morales, leurs dénomination et siège;
- e) nom, prénom et adresse des représentants des parties, lorsqu'il est nécessaire;
- f) objet de la demande et données nécessaires pour son accomplissement;
- g) mention des documents joints à la demande.

2. Seront mentionnés dans la demande d'entraide juridique relative à la remise des documents: adresse du destinataire et type des documents à remettre. Dans le cas des commissions rogatoires seront mentionnées les circonstances au sujet desquelles une preuve sera administrée et, si nécessaire, les questions qui seront posées aux personnes à témoigner.

3. La demande d'entraide juridique et les documents annexés porteront le sceau officiel de l'institution judiciaire requérante.

Article 8

Mode de solution d'une demande

1. Pour l'exécution de la demande d'entraide juridique, l'institution judiciaire requise applique la loi de son Etat. L'institution judiciaire requise peut appliquer, sur demande de l'institution judiciaire requérante, une procédure spéciale, dans la mesure où elle ne contrevient pas à la loi de son Etat.

2. Si l'institution judiciaire requise n'est pas compétente à résoudre la demande, elle sera renvoyée d'office, à l'institution compétente,

tout en informant en même temps la Partie Contractante requérante.

3. Dans le cas de l'administration des preuves, sur demande de l'institution judiciaire requérante, l'institution judiciaire requise lui communiquera, en temps utile, la place et la date de l'accomplissement des demandes de ce type, de façon à ce que la partie intéressée soit capable à y assister.

4. Si l'adresse de la personne à laquelle se réfère la demande d'entraide juridique n'est pas connue ou si l'adresse indiquée a été erronée, l'institution judiciaire requise est tenue à prendre les mesures nécessaires dans le but de trouver l'adresse. Dans le cas où il n'est pas possible de déterminer l'adresse, l'institution judiciaire requise en annonce l'institution judiciaire requérante.

5. Une fois la demande accomplie, l'institution judiciaire requise transmet à l'institution judiciaire requérante les documents rédigés. Dans le cas où il n'est pas possible d'octroyer l'entraide juridique, l'institution judiciaire requise rendra à l'institution judiciaire requérante les documents, en communiquant en même temps les circonstances qui l'ont empêché d'exécuter la demande.

Article 9

Preuve de remise des documents

1. La preuve de remise des documents est rédigée conformément aux dispositions relatives à la remise des documents en vigueur sur le territoire de la Partie Contractante requise. Toutefois, elle doit contenir la signature du destinataire, le cachet de l'institution judiciaire et la signature de la personne autorisée à remettre les documents, la modalité de remise, le lieu et la date de la remise.

2. La preuve de la remise est envoyée, sur place, à la Partie Contractante. Si la remise n'est pas possible, la Partie Contractante requise sera informée sur les raisons.

Article 10

Attributions des missions diplomatiques et des offices consulaires

Chaque Partie Contractante peut transmettre ou remettre des actes judiciaires et extrajudiciaires et elle peut prendre des témoignages de ses propres citoyens se trouvant sur le territoire de l'autre Partie Contractante, par l'intermédiaire des missions diplomatiques ou des offices consulaires, à condition qu'aucune mesure de contrainte ne soit appliquée.

Article 11

Informations relatives à la législation

Les Parties Contractantes s'informeront mutuellement, sur demande, de la législation en vigueur où qui a été en vigueur dans leurs Etats, ainsi que sur l'application de cette législation dans la pratique judiciaire.

Article 12

Frais relatifs à l'octroi de l'entraide juridique

1. Chaque Partie Contractante supporte tous les frais pour l'octroi de l'entraide juridique sur son territoire, y compris les frais relatifs à l'administration des preuves.

2. L'institution judiciaire requise communique à l'institution judiciaire requérante le montant des frais. Si l'institution judiciaire

requérante perçoit les frais de la personne obligée à payer, les sommes encaissées restent à la charge de la Partie Contractante dont l'institution a perçu les sommes.

Article 13

Refus de l'entraide juridique

1. La Partie Contractante requise peut refuser l'octroi de l'entraide juridique si elle considère que par l'exécution de la demande on pourrait porter atteinte à son ordre juridique.

2. La Partie Contractante requise communiquera à la Partie Contractante réquerente les motifs du refus de l'entraide juridique.

Article 14

Protection des témoins et des experts

1. Le témoin ou l'expert, quelle que soit sa citoyenneté, qui, suite à une assignation, se présente devant l'institution judiciaire de l'autre Partie Contractante, ne peut être ni poursuivi, ni détenu, ni soumis à une autre limitation de sa liberté individuelle sur son territoire pour des faits ou des condamnations antérieurs au passage de la frontière de la Partie Contractante requérante.

2. L'immunité prévue par le paragraphe 1 cesse si le témoin ou l'expert ne quitte pas le territoire de la Partie Contractante réquerante dans un délai de 15 jours à partir de la date à laquelle l'institution judiciaire qui l'a assigné l'informe que sa présence n'est plus nécessaire ou s'il revient ultérieurement. Ce délai n'inclue pas la période durant laquelle le témoin ou l'expert n'a pu quitter le territoire de cette Partie Contractante pour des raisons indépendantes de sa volonté.

3. L'assignation délivrée par l'institution judiciaire d'une Partie Contractante, pour un témoin ou un expert qui a le domicile sur le territoire de l'autre Partie Contractante, ne contiendra aucune mention relative aux possibles sanctions en cas de non présentation.

Article 15

Remboursement des frais pour les témoins et les experts

1. Les frais de voyage et d'entretien, ainsi que la compensation des revenus non réalisés relatifs au déplacement pour le témoignage ou pour l'expertise seront supportés par la Partie Contractante requérante. L'expert a également le droit à l'honoraire d'expert.

2. Ces droits du témoin ou de l'expert seront mentionnés dans l'assignation. Sur demande du témoin ou de l'expert, la Partie Contractante requérante payera lesdits frais en avance, partiellement ou entièrement.

Article 16

Audition en témoin des personnes mises en état d'arrestation

1. Dans le cas où il est nécessaire qu'une personne qui est en état d'arrestation sur le territoire d'une Partie Contractante soit audifiée en tant que témoin par une institution judiciaire de l'autre Partie Contractante, les autorités compétentes prévues par l'Article 5 de la présente Convention peuvent convenir que cette personne soit transférée sur le territoire de la Partie contractante requérante, à condition que l'état d'arrestation soit maintenu et qu'elle soit rendue le plus tôt possible après son audition. En cas de réalisation de l'accord, on conviendra sur la date et la place de la remise et de la reprise de la personne en état d'arrestation.

2. Le transfert pourra être refusé, en cas de:

a) non consentement de la personne en état d'arrestation;

- b) nécessité de la présence de la personne dans une procédure pénale en cours sur le territoire de la Partie Contractante requise;
- c) le transfert est susceptible de prolonger sa détention;
- d) autres considérations justifiées s'opposant au transfert de la personne sur le territoire de la Partie Contractante requérante.

Article 17

Cautio judicatum solvi

Les citoyens d'une des Parties Contractantes qui s'adressent aux juridictions de l'autre Partie Contractante en qualité de plaignants ou d'intervenients, ne peuvent être tenus à déposer des garanties procesuelles vu qu'ils sont des étrangers et qu'ils ne domicilent pas dans cet Etat.

Article 18

Réduction et exemption des frais de procédure

1. Les citoyens d'une des Parties Contractantes jouissent sur le territoire de l'autre Partie Contractante de la réduction ou de l'exemption des frais de procédure, tout aussi que de l'assistance judiciaire gratuite, dans les mêmes conditions que ses propres citoyens.

2. Les facilités prévues par le paragraphe 1, octroyées par une institution judiciaire de l'une des Parties Contractantes dans une certaine affaire, sont appliquées à tous les actes de procédure dans cette affaire, y compris aux actes d'exécution.

Article 19

Conditions d'obtention des facilités

1. Dans le cas des citoyens d'une Partie Contractante déposant une demande pour l'octroi des facilités prévues par l'Article 18 de la présente Convention, on présentera en même temps un certificat relatif à la situation matérielle et personnelle, rédigé selon les dispositions légales de chaque Partie Contractante.

2. Si le requérant ne domicile ou ne réside pas sur le territoire d'aucune des Parties Contractantes, le certificat prévu par le paragraphe 1 peut être délivré par la mission diplomatique ou par l'office consulaire de l'Etat dont il est citoyen.

Article 20

Sollicitation des facilités

1. Les citoyens d'une des Parties Contractantes, qui désirent solliciter à une institution judiciaire de l'autre Partie Contractante les facilités prévues par l'Article 18 de la présente Convention, peuvent faire une demande dans ce sens auprès de l'institution judiciaire compétente pour leur domicile ou résidence.

2. L'institution judiciaire qui, selon le paragraphe 1, a reçu la demande, la transmettra à l'institution judiciaire compétente de l'autre Partie Contractante, accompagnée par le certificat et les éventuelles annexes.

3. L'institution judiciaire compétente pour décider sur la demande pour l'octroi des facilités prévues par l'Article 18 de la présente Convention, dans les limites de sa compétence, conserve le droit de contrôler les certificats et les renseignements qui lui ont été fournis et, pour être pleinement informée, elle peut exiger des renseignements supplémentaires.

Article 21

Validité des documents

1. Les documents dans la forme légale, rédigés ou certifiés par une juridiction ou par une autre autorité compétente d'une des Parties Contractantes détenant la signature et le sceau de celle-ci, ne doit pas avoir une autre signature et certification pour être utilisés sur le territoire de l'autre Partie Contractante.

2. Les dispositions du paragraphe 1 se réfèrent aussi aux extraits et aux copies des documents certifiés par une juridiction ou par une autre autorité compétente.

3. Les documents officiels rédigés sur le territoire d'une des Parties Contractantes ont, sur le territoire de l'autre Partie Contractante, la même force de preuve que les documents du même type de cette Partie.

4. Toute personne ou autorité intéressée d'une des Parties Contractantes peut exiger, en cas de doute, la vérification de l'authenticité du document par l'autorité de l'autre Partie Contractante.

Article 22

Transmission des documents d'état civil

1. Les Parties Contractantes se transmettent, sur demande, gratuitement, des documents et des arrêts judiciaires passés en force de chose jugée relatifs au statut personnel des citoyens de l'autre Partie Contractante.

2. La transmission des documents mentionnés au paragraphe 1 est faite par l'intermédiaire des ministères de la justice.

CHAPITRE II

Reconnaissance et exécution des décisions

Article 23

Objet de la reconnaissance et de l'exécution

1. Les Parties Contractantes reconnaissent et exécutent sur leur territoire, dans les conditions de la présente Convention, les décisions prononcées sur le territoire de l'autre Partie Contractante.

2. Dans le sens du paragraphe 1, par les décisions on entend:

- a) les décisions dans les affaires civiles, patrimoniaux et non patrimoniaux, prononcées par les juridictions ou les autres institutions compétentes;
- b) les transactions judiciaires;
- c) les décisions prononcées dans les affaires pénales, concernant l'obligation de réparation pour les dommages civils produites;
- d) les décisions arbitrales.

3. Dans le sens de la présente Convention, le terme décision inclut aussi les transactions notariales.

Article 24

Conditions de la reconnaissance et de l'exécution des décisions

Les décisions prévues par l'Article 23 sont reconnues et exécutées, si:

1) elles sont définitives et exécutoires selon la loi de la Partie Contractante sur le territoire de laquelle ils ont été prononcés;

2) la compétence exclusive de l'institution judiciaire de la Partie Contractante sur le territoire de laquelle sera faite la reconnaissance ou l'exécution n'a pas été violée;

3) on a remis, à la personne obligée par la décision, absente au procès, la citation et l'acte de saisie de la juridiction en temps utile et en conformité avec la loi de la Partie Contractante sur le territoire où on a prononcé la décision, et dans le cas où cette personne n'avait pas la capacité d'exercice, on lui accordé la possibilité d'être représentée au procès;

4) entre les mêmes parties, au sujet du même objet et pour la même cause, aucune décision n'a été préalablement prononcée ou bien une action intentée antérieurement n'est pas en cours de jugement sur le territoire de la Partie Contractante où sera reconnue ou approuvée l'exécution de la décision;

5) dans les cas où il faudrait appliquer la loi de l'autre Partie Contractante, de la décision prononcée, il résulte que cette loi a été appliquée; quand même la reconnaissance ne peut pas être refusée seulement pour la simple raison que la juridiction qui a prononcé la décision a appliqué une autre loi, sauf le cas où le procès concerne l'état et la capacité d'une personne et la solution adoptée est différente de celle à laquelle on aurait pu arriver selon la loi applicable;

6) par la reconnaissance ou le consentement de l'exécution de la décision on ne porte atteinte à l'ordre juridique de la Partie Contractante sur le territoire de laquelle sera reconnue ou consentie l'exécution de la décision.

Article 25

Demande pour la reconnaissance et le consentement de l'exécution

1. La personne qui demande la reconnaissance et le consentement de l'exécution d'une décision peut déposer sa requête à la juridiction compétente de la Partie Contractante sur le territoire de laquelle sera reconnue et consentie son exécution ou à la juridiction de la Partie Contractante qui a prononcé la décision. Dans ce dernier cas, la transmission de la demande à l'autorité compétente pour reconnaître et consentir l'exécution de la décision sera réalisée conformément aux dispositions de l'Article 5 de la présente Convention.

2. Sur demande seront annexés:

- a) le texte complet de la décision, ainsi qu'un certificat comme quoi elle est passée en force de chose jugée et exécutoire, s'il ne résulte expressément de la décision;
- b) les documents originaux ou les copies certifiées dont il résulte qu' on a présenté, en temps utile et en due forme, la citation et la demande en justice à la personne obligée par la décision qui n'a pas participé au procès;
- c) les traductions certifiées de la demande et des documents prévus par les lettres a) et b).

3. La demande du consentement de l'exécution peut être présentée en même temps que la demande pour la reconnaissance de la décision.

Article 26

Procédure de la reconnaissance et de l'exécution

1. La procédure de la reconnaissance et de l'exécution d'une décision est effectuée selon la loi de la Partie Contractante sur le territoire de laquelle sera faite la reconnaissance et l'exécution.

2. La demande de reconnaissance et d'exécution peut être faite par n'importe quelle personne qui a intérêt légal pour une telle reconnaissance et exécution.

Article 27

Effets de la reconnaissance et de l'exécution

Les décisions définitives, une fois reconnues ou admises pour l'exécution, auront les mêmes effets que celles prononcées par les juridictions ou par les autres institutions compétentes de la Partie Contractante requise.

Article 28

Remise des objets et des montants

La remise des objets ou des montants envers un créancier qui domicile sur le territoire de l'autre Partie Contractante sera faite conformément aux dispositions légales de la Partie Contractante qui exécute la décision relative à la transmission des objets et au transfert des montants.

Article 29

Frais relatifs à la reconnaissance et à l'exécution des décisions

1. La juridiction requise établit et perçoit les frais relatifs au consentement de l'exécution et à l'exécution forcée proprement dite, selon la loi de son Etat. Sont inclus dans ces frais les frais concernant la traduction et l'authentification des documents.

2. La Partie qui a joui, devant la juridiction qui a prononcé la décision, des facilités prévues par l'Article 18 paragraphe 1 de la présente Convention, va jouir des mêmes facilités dans le cadre de la procédure de consentement de l'exécution et de l'exécution forcée proprement dite, déroulée sur le territoire de l'autre Partie Contractante.

Article 30

Exécution des décisions relatives aux frais de jugement

1. Si une des parties de l'affaire, exemptée des garanties dans le procès selon l'Article 17 de la présente Convention, a été tenue par une décision définitive à payer à l'autre partie les frais de jugement, la juridiction compétente pour le territoire de l'autre Partie Contractante consentira, sur demande, gratuitement, l'exécution de ses frais.

2. A la demande de consentement de l'exécution on annexe une copie certifiée de la décision, un certificat dont il résulte que la décision est définitive et exécutoire, tout aussi que les traductions certifiées de ces documents.

3. Les frais pour la délivrance des certificats, de même que pour la traduction ou la certification des documents prévus par le paragraphe

2 sont considérés frais judiciaires.

4. La juridiction consent, sans citer les parties, à l'exécution de l'arrêt, en se limitant seulement à la vérification de la circonstance si la décision est définitive et exécutoire. En même temps, la juridiction consent à l'exécution des frais prévus par le paragraphe 3, tels qu'ils ont été établis par l'institution judiciaire compétente de la Partie Contractante sur le territoire de laquelle ils ont été effectués.

Article 31

Reconnaissance et exécution des décisions arbitrales

Les deux Parties Contractantes reconnaissent et exécutent les décisions arbitrales prononcées sur le territoire de l'autre Partie Contractante, conformément aux dispositions de la Convention sur la reconnaissance et l'exécution des décisions arbitrales étrangères, conclues à New York le 10 juin 1958.

CHAPITRE III

Dispositions finales

Article 32

Rapports avec les autres traités et accords internationaux

La présente Convention ne porte pas atteinte aux obligations qui découlent des conventions multilatérales dont les deux Etats sont partie.

Article 33

Solution des différends

Tout différend résulté de l'application de la présente Convention sera solutionné par la voie diplomatique.

Article 34

Ratification et entrée en vigueur de la Convention

1. La présente Convention sera soumise à la ratification selon la législation de chaque Partie Contractante.

2. La présente Convention entrera en vigueur le 30ème jour de la réception, par voie diplomatique, de la dernière notification, par laquelle on confirme l'accomplissement des conditions prévues par le paragraphe 1.

Article 35

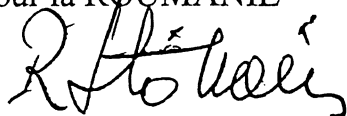
Validité de la Convention

La présente Convention est conclue pour une durée indéterminée. Chaque Partie Contractante peut dénoncer cette Convention par une notification écrite, envoyée par voie diplomatique. La dénonciation produira ses effets après une période de 6 mois à partir de la date de la réception de la notification.

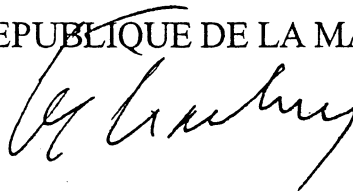
Faite à Bucarest, le 12 novembre 2003, en deux exemplaires originaux, chacun dans les langues roumaine, macédonienne et française, les trois textes faisant également foi. En cas de différence d'interprétation, le texte français prévaudra.

En foi de quoi, les sousignés, dûment autorisés, ont signé la présente Convention.

pour la ROUMANIE

pour la REPUBLIQUE DE LA MACEDOINE

ДОГОВОР

меѓу Романија и Република Македонија за меѓусебна
правна помош во граѓанските предмети

Романија и Република Македонија во натамошниот текст "договорни страни", со желба за подобрување на соработката во доменот на давањето на меѓусебната правна помош во граѓанската област одлучија да го склучат овој договор.

За таа цел тие се договорија за следново:

ГЛАВА I

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Дефинирање на одредени термини

1. Во смисла на овој договор:

а) под "граѓански предмети" се подразбираат предмети од граѓанското право, семејното право, трговското право, трудовото право и управните работи;

б) под "правосудни органи" се подразбираат судовите, обвинителствата, нотаријатите и другите органи надлежни во граѓански предмети.

2. Граѓани на една договорна страна се лицата кои поседуваат државјанство на договорната страна во согласност со нејзините закони.

3. Одредбите од овој договор што се однесуваат на граѓаните на договорните страни, соодветно се применуваат и на правните лица формирани согласно со законите на договорната страна на чија територија тие имаат својство.

Член 2

Правна заштита

1. Граѓаните на едната договорна страна на територијата на другата договорна страна, во однос на нивните лични и имотни права, уживаат еднаква правна заштита како и нејзините државјани.

2. Граѓаните на едната договорна страна имаат право слободно да се обраќаат до правосудните органи на другата договорна страна што се надлежни во граѓански предмети, можат да ги штитат своите интереси пред соодветните органи, да поднесуваат барања и тужби под истите услови, како и државјаните на таа договорна страна.

Член 3

Давање на меѓусебна правна помош

Договорните страни, на барање, ќе си дадат меѓусебна правна помош во граѓански предмети под условите предвидени со овој договор.

Член 4

Предмет на меѓусебна правна помош

Меѓусебната правна помош во граѓанската материја опфаќа утврдување на парнични дејствија, и тоа: составување, испраќање и доставување на судски и вонсудски документи, сослушување на странки, сведоци, вештаци и експерти, извршување на вештачење, увид на лице место и констатирање на факти како и други парнични дејствија сврзани со утврдувањето на вистината, примена на одредени мерки за осигурување или чување, проверка на вистината, добивање копии, фотокопии или изводи од документи.

Член 5

Начин на комуницирање

Во спроведувањето на одредбите од овој договор, правосудните органи на договорните страни комуницираат преку министерствата за правда на Република Македонија и Романија.

Член 6

Јазик што се користи

1. Во примената на одредбите на овој договор, министерствата за правда на двете договорни страни во нивните односи го користат романскиот и македонскиот јазик.

2. Барањето за меѓусебна правна помош и приложените документи се изготвуваат на јазикот на договорната страна - подносител на барањето, со приложени заверени преводи на јазикот на замолената договорна страна.

3. Актите за извршување на барањето за меѓусебна правна помош, се доставуваат на јазикот на замолената договорна страна.

Член 7

Барање за меѓусебна правна помош

1. Барањето за меѓусебна правна помош ги содржи следните податоци:

а) назив на правосудниот орган што го поднесува барањето;
б) назив на правосудниот орган до кој се доставува барањето;
в) наведување на предметот за кој се бара правна помош;
г) име и презиме на странките, парничната способност, државјанството, нивното живеалиште или престојувалиште, а за правните лица, нивниот назив и седиште;

д) име и презиме и адреса на застапниците на странките, доколку ги има;

ѓ) предмет на барањето и потребните податоци за неговото извршување;

е) наведување на документите приложени кон поднесеното барање.

2. Во барањето за меѓусебна правна помош за предавање на документите ќе бидат наведени адресата на примателот и видот на документите за врачување. Исто така, ќе бидат наведени и околностите по предметот врз основа на кои се спроведува докажувањето, а по потреба и прашањата што треба да му бидат поставени на лицата што треба да се сослушаат.

3. Барањето за меѓусебна правна помош и приложените документи ќе бидат официјално заверени со печат на правосудниот орган подносител на барањето.

Член 8

Начин на решавање на барањето

1. При постапувањето по барањето за меѓусебна правна помош, замолените правосуден орган го применува законот на својата држава. Замолените правосуден орган, по барање на правосудниот орган - подносител на барањето, може да примени посебна постапка, доколку тоа не е во спротивност со законодавството на неговата држава.

2. Ако замолените правосуден орган не е надлежен да постапи по барањето, тој по службена должност ќе го препрати тоа барање до надлежниот орган, истовремено известувајќи ја за тоа договорната страна - подносител на барањето.

3. Во случај на спроведување на доказна постапка, замолените правосуден орган навремено ќе ја извести другата страна за времето и местото каде што ќе бидат извршени дејствијата, за да може заинтересираната страна да присуствува.

4. Ако адресата на лицето на кое се однесува барањето за правна помош е непозната или ако наведената адреса не е точна, замолените правосуден орган ќе преземе потребни дејствија за утврдување на адресата. Кога не е можно утврдувањето на адресата, замолените правосуден орган за тоа ќе го извести правосудниот орган - подносител на барањето.

5. По извршувањето на барањето, замолените правосуден орган ќе ги достави подготвените документи на правосудниот орган - подносител на барањето. Ако не е можно давање на меѓусебна правна помош, замолените правосуден орган ќе ги врати документите до правосудниот орган - подносител на барањето, истовремено известувајќи го за причините што го спречиле извршувањето на барањето.

Член 9

Потврда за врачување на документите

1. Потврдата за врачување на писмената се составува согласно прописите за врачување што важат на територијата на замолената страна. Во секој случај, таа треба да содржи потпис на примателот, печат на надлежниот судски орган и потпис на лицето овластено за врачување на писмената, начинот на врачување, местото и датумот на врачувањето.

2. Потврдата за врачување веднаш се доставува до договорната страна. Ако врачувањето не е можно, замолената договорна страна ќе биде известена за причините.

Член 10

Надлежности на дипломатските
и конзуларните претставништва

Секоја договорна страна може да ги пренесе или достави судските и ~~вонсудските~~ документи и може да земе изјава од своите државјани кои се ~~наоѓаат~~ на територијата на другата договорна страна преку дипломатските и конзуларните претставништа, под услов да не биде применета никаква присилна мерка.

Член 11

Информации во врска со законодавството

Договорните страни меѓусебно ќе се информираат, по барање, во врска со постојните закони или законите што биле во сила во нивните држави, како и за нивната примена во судската практика.

Член 12

Трошоци за давањето на меѓусебна правна помош

1. Секоја договорна страна ги сноси трошоците настанати при давањето на меѓусебна правна помош на нејзината територија, вклучувајќи ги и трошоците настанати при собирање на докази.

2. Замоленiot правосуден орган го известува правосудниот орган - подносител на барањето за висината на направените трошоци. Ако правосудниот орган - подносител на барањето ги наплати тие трошоци од лицето обврзано да ги плати, примената сума на пари останува на сметка на договорната страна чиј орган ги наплатил тие средства.

Член 13

Одбивање на меѓусебна правна помош

1. Замолената договорна страна може да одбие давање на меѓусебна правна помош доколку извршувањето на барањето е во спротивност со нејзиниот правен поредок.

2. Замолената договорна страна која го одбива барањето за меѓусебна правна помош, ќе ја извести договорната страна - подносител на барањето за причините за одбивање на меѓусебната правна помош.

Член 14

Заштита на сведоците и вештаците

1. Сведокот или вештакот, без оглед на тоа чиј државјанин е, кој на покана се појавува пред судски орган на другата договорна страна, не може да биде гонет, ниту притворен, ниту подложен на било какво ограничување на неговата лична слобода на нејзината територија, за дејствија или осудувања пред преминувањето на границата на договорната страна - подносител на барањето.

2. Имунитетот, предвиден во став 1 од овој член престанува да важи во случај кога сведокот или вештакот не ја напушта територијата на договорната страна - подносител на барањето во рок од 15 дена од денот кога судскиот орган го повикал за да го извести дека неговото присуство не е повеќе потребно или ако таму подоцна се врати. Во овој рок не се засметува времето во кое што сведокот или вештакот не можел да ја напушти територијата на таа договорна страна од причини независни од неговата волја.

3. Поканата издадена од судски орган на една од договорните страни, за сведок или вештак кој престојува на територијата на другата договорна страна, нема да содржи никаква напомена која би се однесувала на можни санкции во случај да не се појави.

Член 15

Надоместување на трошоците на
сведоците и вештаците

1. Трошоците за патувањето и сместувањето, како и надоместокот за изгубената заработувачка, во однос на патувањето заради сведочење или заради вештачење, ги надоместува договорната страна - подносител на барањето. Вештакот има право и на надоместок за вештачењето.

2. Овие права на сведокот или на вештакот ќе бидат наведени во поканата. По барање на сведокот или на вештакот, договорната страна Ѓ подносител на барањето однапред ќе ги исплати, делумно или целосно, наведените трошоци.

Член 16

Сослушување на притворени
лица како сведоци

1. Во случај кога лицето кое е притворено на територијата на една од договорните страни треба да биде сослушано како сведок од страна на судскиот орган на другата договорна страна, надлежните органи наведени во член 5 од овој договор можат да се договорат тоа лице да се пренесе на територијата на договорната страна што тоа го бара, под услов лицето и таму да се држи во притвор и да биде вратено во најкраток можен рок по неговото сослушување. Во случај на постигнување договор, ќе се одреди датумот и местото на предавањето и преземањето на притвореното лице.

2. Предавањето ќе биде одбиено:

- а) ако притвореното лице не се согласува;
- б) ако е потребно присуство на тоа лице во кривична постапка што се води на територијата на замолената договорна страна;
- в) ако предавањето на лицето ќе доведе до продолжување на притворот;
- г) ако други оправдани причини не дозволуваат негово предавање на територијата на договорната страна - подносител на барањето.

Член 17

Cautio judicatum solvi

Државјаните на една од договорните страни кои се обраќаат до судските органи на другата договорна страна во својство на тужители или вмешувачи, не можат да бидат задолжени да плаќаат парнични трошоци, затоа што се странци и немаат престојувалиште во таа држава.

Член 18

Намалување и ослободување од трошоците на постапката

1. Државјаните на една од договорните страни на територијата на другата договорна страна, ги уживаат погодностите во врска со намалувањето или ослободувањето од трошоците на постапката, како и бесплатна правна помош, под истите услови како и нејзините државјани.

2. Олеснувањата предвидени во став 1 од овој член, дадени од страна на правосудниот орган на едната од договорните страни во определен предмет, се применуваат на сите парнични дејствија во тој предмет, вклучувајќи ги и дејствијата во врска со извршната постапка.

Член 19

Услови за добивање на олеснувања

1. Кога државјаните на едната договорна страна поднесуваат барање за намалување или ослободување од трошоците предвидени во член 18 од овој договор, тие истовремено поднесуваат и доказ за својата материјална и лична состојба, составен согласно со законските прописи на секоја од договорните страни.

2. Во случај, подносителот на барањето нема живеалиште или престојувалиште на територијата на било која од договорните страни, доказот предвиден во став 1 од овој член може да биде издаден од страна на дипломатското или конзуларното претставништво на државата чиј државјанин е.

Член 20

Барање на олеснувања

1. Државјаните на едната од договорните страни кои сакаат од правосудните органи на другата договорна страна да ги побараат олеснувањата предвидени во член 18 од овој договор, можат да поднесат вакво барање до надлежниот правосуден орган во местото каде што се наоѓа нивното живеалиште или престојувалиште.

2. Правосудниот орган кој согласно став 1 од овој член го примил барањето, ќе го достави истото заедно со другите можни докази до надлежниот правосуден орган на другата договорна страна.

3. Надлежниот правосуден орган донесува одлука по поднесеното барање за давање олеснувања предвидени со член 18 од овој договор, во рамките на своите надлежности, задржувајќи го правото да ги провери доказите и податоците кои се доставени, а заради целосно информирање, може да побара и дополнителни појаснувања.

Член 21

Важност на документите

1. Документите што во пропишана форма ги издал и заверил судот или друг надлежен орган на една од договорните страни, што се потпишани и заверени со печат, не подлежат на натамошно заверување за примена на територијата на другата договорна страна.

2. Одредбите од став 1 на овој член се однесуваат и на преписите и копиите на документите што ги заверил судот или друг надлежен орган.

3. Јавните документи издадени на територијата на едната договорна страна имаат иста доказна сила на територијата на другата договорна страна како и соодветните јавни исправи на таа држава.

4. Секое заинтересирано лице или орган на било која од договорните страни може да побара, во случај на сомневање, да се изврши проверка за веродостојноста на издадените документи кај надлежните органи на другата договорна страна.

Член 22

Доставување на документи за
граѓанскиот статус

1. Договорните страни, по барање, бесплатно меѓусебно ги доставуваат документите и правосилните судски одлуки што се однесуваат на личниот статус на државјаните на другата договорна страна.
2. Доставувањето на документите наведени во став 1 од овој член се врши преку министерствата за правда.

ГЛАВА II**ПРИЗНАВАЊЕ И ИЗВРШУВАЊЕ
НА ОДЛУКИТЕ**

Член 23

Предмет на признавањето и извршувањето

1. Договорните страни, под условите определени со овој договор, ги признаваат и извршуваат на својата територија одлуките донесени на територијата на другата договорна страна.
2. Во смисла на став 1 од овој член, терминот "одлуки" подразбира:
 - а) одлуки во граѓански предмети, имотни и неимотни, донесени од страна на судовите или другите надлежни органи;
 - б) судски порамнувања;
 - в) судски одлуки донесени во кривични предмети што се однесуваат на обврската за надоместок на штета во граѓанската материја;
 - г) арбитражни одлуки.
3. Во смисла на овој договор, терминот "одлука", ги опфаќа и нотарските работи.

Член 24

Услови за признавање и извршување
на одлуките

Одлуките предвидени во член 23 од овој договор се признаваат и извршуваат ако :

1) се правосилни и извршни според законот на договорната страна на чија територија се донесени;

2) не била повредена исклучивата надлежност на судскиот орган на договорната страна на чија територија се врши признавањето или извршувањето на одлуката;

3) на лицето кое било обврзано со одлуката и кое не присуствувало на расправата, а навремено и во согласност со законот на договорната страна на чија територија е донесена одлуката, му била врачена поканата и тужбата, а во случај на негова парнична неспособност му била дадена можност да биде застапувано во постапката;

4) за иста правна работа меѓу истите странки и за исти дела не била претходно поведена постапка ниту донесена правосилна одлука од судот на договорната страна на чија територија се признава или се дозволува извршување на одлуката;

5) во случаите кога треба да се примени законот на другата договорна страна, а донесената одлука покажува дека тој закон бил применет. Меѓутоа, признавањето не може да биде одбиено само заради тоа што судот кој ја донел таа одлука применил друг закон, освен ако се докаже, во случај на спор во врска со правната способност на лицето, дека донесената одлука се разликува од онаа што би се донела ако бил применет законот што бил во сила;

6) признавањето или дозволувањето на извршувањето на одлуката не е во спротивност со правниот поредок на договорната страна на чија територија се признава или се дозволува извршување на одлуката.

Член 25

Барање за признавање и дозволување на извршување

1. Лицето кое бара признавање и дозволување на извршување на одлуката може барањето да го поднесе до надлежниот орган на договорната страна на чија територија треба да се признае и дозволи извршување или до органот на договорната страна кој ја донел одлуката. Во вториот случај доставувањето на барањето на надлежниот орган за признавање и дозволување на извршување на одлуката, ќе се спроведе во согласност со одредбите на член 5 од овој договор.

2. Кон барањето се приложува:

а) целосниот текст на одлуката, како и потврда дека таа одлука е правосилна и извршна, доколку тоа не произлегува од одлуката;

б) оригиналите или заверените копии од документите со кои се потврдува дека лицето кое што е обврзано со таа одлука, не било присутно на судењето, а навремено и уредно му била врачена поканата;

в) заверени преводи на барањето и документите наведени во став а) и б) од овој член.

3. Со барањето за дозволување на извршувањето истовремено може да се достави и барањето за признавање.

Член 26

Постапка за признавање и извршување

1. Постапката за признавање и извршување на одлуката се спроведува според прописите на договорната страна на чија територија се врши за признавањето и извршувањето.

2. Барање за признавање и извршување може да поднесе секој кој има правен интерес за такво признавање и извршување.

Член 27

Последици од признавањето и извршувањето

Правосилните и извршни одлуки, кога ќе бидат признати и ќе се дозволи нивно извршување, ќе имаат иста важност, како и одлуките донесени од страна на судовите или другите надлежни органи на замолената договорна страна.

Член 28

Предавање на предмети и пари

Предавањето на предметите и парите на доверителите со живеалиште на територијата на другата договорна страна ќе биде извршено во согласност со законските прописи на договорната страна која ја извршува одлуката за предавање на предметите и парите.

Член 29

Трошоци за признавање и извршување на одлуките

1. Замоленият суд ја утврдува висината и ги наплатува трошоците во врска со дозволувањето на извршувањето и на самото присилно извршување во согласност со законодавството на својата држава. Во овие трошоци, се засметуваат и трошоците за превод и заверка на документите.

2. Страната која пред судот кој ја донел одлуката ги ужива погодностите предвидени во став 1 од член 18 од овој договор, ги ужива истите погодности во рамки на постапката за дозволување на извршување и на самото присилно извршување, спроведена на територијата на другата договорна страна.

Член 30

Спроведување на одлуките во врска со трошоците на судската постапка

1. Ако една од странките во судската постапка е ослободена од парнични трошоци согласно со одредбата од член 17 од овој договор, а со правосилна и извршна одлука е одредено да ги плати парничните трошоци на другата странка, надлежниот орган на територијата на другата договорна страна без да ги наплати трошоците ќе го изврши барањето.

2. Кон барањето за дозволување на извршувањето се приложува заверена копија на одлуката, потврда од која се гледа дека таа одлука е правосилна и извршна, како и заверени преводи на истите.

3. Трошоците произлезени од издавањето на документите наведени во став 2 од овој член како и преводот и заверката на истите, се сметаат како трошоци на судската постапка.

4. Надлежниот суд без да ги покани странките, ќе дозволи извршување на одлуката, ограничувајќи се само на проверување на околностите али таа одлука е правосилна и извршна. Надлежниот суд, истовремено, овозолува извршување на трошоците наведени во став 3 од овој член, како што и определил надлежниот судски орган на договорната страна на чија територија тие биле направени.

Член 31

Признавање и извршување на арбитражните одлуки

Двете договорни страни, во согласност со одредбите од Договорот за признавање и извршување на странски арбитражни одлуки склучен во Њујорк 10 јуни 1958 година, ги признаваат и извршуваат арбитражните одлуки есени на територијата од другата договорна страна.

ГЛАВА Ш

ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 32

Односи со други меѓународни договори

Овој договор не засега во обврските што произлегуваат од повеќестраните договори на кои двете држави се членки.

Член 33

Решавање на спорни прашања

Сите спорни прашања што може да произлезат како последица на примената на овој договор, ќе се решаваат по дипломатски пат.

Член 34

Ратификација и влегување во сила на договорот

1. Овој договор подлежи на ратификација во согласност со законите на секоја договорна страна.

2. Овој договор влегува во сила 30-от ден по приемот на последното известување, по дипломатски пат со кое се потврдува дека се исполнети условите предвидени во став 1 од овој член.

Член 35

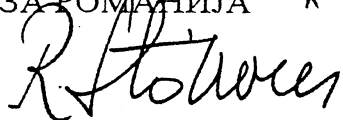
Важност на договорот

Овој договор е склучен на неопределено време. Секоја договорна страна може да го откаже со писмено известување доставено по дипломатски пат. Откажувањето ќе произведе ефекти по истекот на период од 6 месеци од денот кога е примено известувањето.

Склучен во Брисел на 12.11.2003 во по два автентични примероци секој на романски, македонски и француски јазик, при што сите текстови се еднакво веродостојни. Во случај на разлики во применувањето приоритет има францускиот текст.

Долупотпишаните претставници, прописно овластени го потпишаа овој договор.

ЗА РОМАНИЈА

ЗА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

